

KAMER VAN BEROEP GESUBSIDIEERD VRIJ ONDERWIJS

BESLISSING

G.V.O / 2012 / 20 / ... / 5 december 2012

In zake ..., wonende te ...,
 bijgestaan door ..., COV

 verzoekende partij,

tegen de inrichtende macht vzw ... met maatschappelijke zetel te ...,
 vertegenwoordigd door ..., voorzitter, ..., bestuursleden,

 verwerende partij.

Met een ter post aangetekende brief van 1 oktober 2012 heeft .. beroep aangetekend tegen de beslissing van 14 september 2012 van de inrichtende macht vzw ..., waarbij ... de tuchtsanctie van het ontslag wordt opgelegd.

1. Over de gegevens van de zaak

Verzoeker is vast benoemd onderwijzer in de gesubsidieerde vrije lagere school

Met een aangetekend schrijven van 5 juni 2012 deelt het schoolbestuur aan verzoekende partij mee dat er een tuchtonderzoek lastens hem wordt opgestart. De redenen die aanleiding daartoe geven zijn:

- *aanhoudende laakbare gedragingen en houding waardoor binnen de school een bedreigende omgeving wordt gecreëerd. Deze gedragingen hebben bovendien tot gevolg dat de persoonlijkheid, de waardigheid of de psychische integriteit van bepaalde personeelsleden bij de uitvoering van het werk wordt aangetast;*
- *beledigende gebaren en gedragingen tijdens de afsluiting van het schoolfeest op zondagavond 3 juni 2012. Deze feiten hebben zich voorgedaan in de eetzaal van de lagere school en werden gepleegd o.a. ten opzichte van de persoon van uw collega ...'*

Op 5 juni 2012 gaat het schoolbestuur over tot de preventieve schorsing bij hoogdringendheid.

Met een aangetekend schrijven van 2 juli 2012 wordt verzoekende partij uitgenodigd voor het tuchtverhoor. De feitelijke grondslag wordt als volgt gepreciseerd:

- *uit het relaas van de feiten op zondagavond 3 juni 2012 – zoals dat blijkt uit de verklaringen van de getuigen en de betrokkenen – is het duidelijk dat u eerst een discussie gehad hebt – over het samenwerken op school – met uw collega-leerkracht van het eerste leerjaar ..., die na de woordenwisseling hevig ontdaan en wenend is weggegaan. Vlak daarna bent u tussengekomen in de discussie – met privaat karakter – tussen ... en ..., directeur van de kleuterschool en eveneens ex-collega van ..., die destijds samen een privéverhouding hadden. U bent tussengekomen, door het maken van een beledigend en kwetsbaar gebaar (opsteken van de middelvinger) ten opzichte van de persoon van ...;*
- *dit gebaar van minachting wordt door het schoolbestuur beschouwd als een duidelijke manifestatie en escalering van de laakbare wijze waarop u zich reeds jarenlang in de school gedraagt en waardoor u, reeds jarenlang het gezonde arbeidsklimaat in de school verziekt en een bedreigende omgeving gecreëerd heeft waaronder – volgens hun eigen verklaringen – de grote meerderheid van de personeelsleden (inclusief de directie) gebukt gaan en de waardigheid en psychische integriteit van meerdere collega's hebt aangetast. Volgens hun verklaringen werden immers een aantal personeelsleden door u in het bijzonder geviseerd en dat betrof dan voornamelijk ... die aanhoudend en minstens reeds een tiental jaar door u geminacht wordt;*
- *uit de verklaringen blijkt dat de relatie tussen u en minstens 2 collega's grondig verstoord werd en nog steeds is, door het uiten van racistische opmerkingen die als verzwarende vorm van pesterijen kunnen worden beschouwd.*

Met een aangetekend schrijven van 14 september 2012 wordt aan verzoekende partij meegedeeld dat hem de tuchtstraf van het ontslag is opgelegd.

Met een aangetekend schrijven van 1 oktober 2012 tekent verzoekende partij beroep aan tegen deze beslissing.

2. Over de ontvankelijkheid van het beroep

Het beroep is binnen de termijn en naar de vorm regelmatig ingediend.

3. Over de procedure

Het schoolbestuur dient met een aangetekend schrijven van 15 oktober 2012 het tuchtdossier in.

Met een aangetekend schrijven van 22 oktober 2012 maakt het schoolbestuur het verweerschrift over.

Met een aangetekend schrijven van 22 oktober 2012 maakt verzoekende partij een toelichtende memorie over, waarop het schoolbestuur in een aangetekend schrijven van 27 oktober 2012 reageert met een aanvullend verweerschrift

Er worden geen leden van de kamer gewraakt.

De partijen worden gehoord op 5 december 2012.

Op vraag van verwerende partij wordt ... opgeroepen als getuige.

4. Over de grond van de zaak.

4.1. In haar memorie van toelichting roept verzoekende partij in dat het aan de Kamer voorgelegde tuchtdossier een groot aantal stukken bevat die niet in het oorspronkelijke tuchtdossier voorkwamen. Zij vraagt dat deze stukken uit de debatten worden geweerd.

Verwerende partij erkent dat zij een dossier heeft ingediend zoals het ondertussen was aangegroeid. Zij voert in het aanvullend verweerschrift aan dat het merendeel van deze stukken toegevoegd zijn in antwoord op de argumenten die in het beroepschrift worden ontwikkeld en dus moeten worden beschouwd als onderdeel van de verdediging van de verwerende partij. Zij vraagt om de stukken te behouden in de beroepsprocedure, "omdat zij weliswaar niet essentieel waren (uitgezonderd stuk 17b) bij het nemen van de tuchtbeslissing, maar toch in belangrijke mate het verweer van het schoolbestuur tegen argumenten vervat in het beroepschrift van [de verzoekende partij] ondersteunen".

De Kamer stelt vast dat vooreerst enkele stukken puur informatief zijn (1 en 2). De meerderheid van de stukken kan naar het oordeel van de Kamer inderdaad worden beschouwd als elementen van het antwoord van de verwerende partij op argumenten en beweringen uit het beroepschrift, ook al zouden enkele daarvan met nut eerder zijn neergelegd (33, 38-41, 43-48, 50, 52). Dit geldt niet voor het stuk 17b dat een aanvullende verklaring van de directrice bevat en als titel draagt: "Chronologie van gebeurtenissen op vraag van de voorzitter van het schoolbestuur". Het is gedateerd op 26 juni 2012 en overloopt de feiten vanaf augustus 2010 tot juni 2012. Het vult de eerdere verklaring van de directrice, neergelegd in het stuk 17a, aan en bevat feitelijke gegevens over het gedrag van de verzoeker die niet of niet op die manier in andere stukken worden aangebracht.

De verzoekende partij houdt voor dat het stuk 17b niet voorkwam in het tuchtdossier dat haar voorafgaand aan het tuchtverhoor werd voorgelegd. In het aanvullend verweerschrift wordt formeel het tegendeel beweerd. Ter zitting verklaart de directrice dat zij het document op het laatste moment van de samenstelling van het dossier aan de voorzitter van het schoolbestuur heeft overhandigd. Deze is overtuigd dat hij het document heeft toegevoegd, maar erkent dat hij een materiële vergissing op het laatste moment niet kan uitsluiten. Ter zitting blijkt dat de stukken in het oorspronkelijke dossier niet genummerd waren en niet vergezeld van een inventaris. Was dit wel het geval geweest dan zou de aanwezigheid van een stuk 17a de verzoekende partij ook tijdig hebben kunnen waarschuwen bij de afwezigheid van een vervolgnummer. De Kamer oordeelt dat in deze omstandigheden de bewering van de verzoekende partij voor geloofwaardig moet worden gehouden.

Uit de aangehaalde passage in het aanvullend verweerschrift, bevestigd ter zitting, blijkt dat de tuchtverheid dit stuk als een essentieel onderdeel van haar bewijsvoering beschouwt. De verzoekende partij heeft zich voor de tuchtverheid daartegen niet passend kunnen verdedigen. Dit schendt het recht van verdediging dat wordt beschouwd als een rechtsbeginsel van openbare orde, dat ook ambtshalve kan worden ingeroepen (I.

OPDEBEEK en A.COOLSAET, *Algemene beginselen van ambtenarenrecht*, die Keure 2011, 344-347). Het betwiste stuk weren uit de debatten zoals gevraagd wordt, zou de beslissing die tot stand kwam met schending van een beginsel van openbare orde, laten voortbestaan. De bestreden beslissing moet worden vernietigd. Het bezwaar van de verzoekende partij tegen de formele motivering van de vernietigde beslissing moet dan ook niet worden onderzocht. Het beroep bij de Kamer van Beroep heeft een devolutieve werking waardoor de zaak in haar geheel aanhangig wordt gemaakt en de Kamer de verplichting heeft om zich over de zaak een eigen oordeel te vormen en ze in laatste aanleg te beslechten.

4.2. Verzoekende partij voert aan dat het incident aan het slot van het schoolfeest van 3 juni 2012 het enige feit is dat duidelijk in tijd en ruimte gesitueerd is in de oproepingsbrief voor het tuchtverhoor. Voor andere feiten zou de verwerende partij onvoldoende duidelijk maken welke zij als tuchtfait in aanmerking heeft genomen en welke niet. Deze feiten zouden op basis van artikel 8, § 5 van het tuchtbesluit geen grond kunnen uitmaken voor het opleggen van een tuchtsanctie.

De Kamer stemt met verzoekende partij in dat het gedrag van de verzoeker bij het incident op het schoolfeest het enige feit is dat exact in tijd en ruimte gesitueerd is in de oproepingsbrief. De Kamer wijst er op dat het daar gemaakte gebaar door het schoolbestuur beschouwd wordt “als een duidelijke manifestatie en escalering van de laakbare wijze waarop u zich reeds jarenlang in de school gedraagt”. Dit gedrag wordt verder omschreven als het gezonde arbeidsklimaat verzieken en een bedreigende omgeving creëren; de waardigheid en psychische integriteit van personeelsleden aantasten. De Kamer acht het aanvaardbaar dat de verwijzing naar dit gedrag dat zich over vele jaren uitspreidt en uit tientallen feiten bestaat, in de oproepingsbrief in meer algemene termen wordt vermeld. Uiteraard moet dan bij de beoordeling van dit aanhoudende gedrag op basis van de stukken zorgvuldig geoordeeld worden of er inderdaad sprake is van een volgehouden laakbaar gedrag waarvan het incident op 3 juni 2012 terecht als een culminatiepunt kon worden beschouwd.

4.3. Het is een algemeen aanvaard gegeven in het tuchtrecht dat recente feiten die zich voordoen binnen de verjaringstermijn, beoordeeld kunnen worden in het licht van een algemene houding die zich over verschillende jaren heeft gemanifesteerd. Onvermijdelijk vallen vele feiten die onderdeel zijn van een jarenlang volgehouden gedrag, buiten de verjaringstermijn van zes maanden waar de tuchtverheid rekening moet mee houden. Dit volgehouden gedrag kan mee in rekening worden gebracht voor het bepalen van de strafmaat die gekozen wordt voor het sanctioneren van de niet verjaarde feiten (RvSt, nr.81.765, 13 juli 1999; Kvb GVO/2001/1 en 2005/2). Het incident van 3 juni 2012 valt binnen de verjaringstermijn en kan onderzocht worden als een culminatiepunt van een jarenlang voortgezette houding.

4.4. Het verstoren van de relaties met minstens twee collega's door het uiten van racistische opmerkingen, laatste onderdeel van de tenlastelegging, dateert van 10 jaar terug. Er worden in de navolgende jaren geen nieuwe feiten ingeroepen waarin van racistische uitlatingen sprake zou zijn. Het is manifest laattijdig om deze incidenten nog als een grond voor tuchtvervolgning in te roepen. In het verweerschrift wordt overigens genoteerd dat verzoeker blijkbaar beseftte dat hij te ver was gegaan en zich de volgende dag is gaan verontschuldigen, “zowat de enige keer dat ... zich verontschuldigd heeft voor zijn gedragingen of/en uitspraken” (p. 21). Dat niettemin dit oude feit in de

tenlastelegging wordt uitgelicht, wekt de indruk dat verzoeker niet de enige is die het verleden moeilijk kan laten rusten en nodeloos vroegere incidenten blijft ophalen.

4.5. In het tuchtdossier komen tegenstrijdige verklaringen voor over wat zich precies heeft voorgedaan de avond van het schoolfeest op 3 juni 2012. Verzoekende partij ontkent een uitdagend gebaar te hebben gemaakt naar ... die onverwacht en, volgens enkele getuigen, zonder de minste aanleiding een bierglas in het gezicht van verzoeker heeft gegooid. Enkele getuigen bevestigen deze verklaring. Volgens verwerende partij was het – onaanvaardbare – gedrag van ... een reactie op een ongepast en beledigend gebaar van verzoeker. Ook deze versie wordt door enkele getuigen bevestigd.

De Kamer van beroep acht het niet geloofwaardig dat ... zonder aanleiding een glas in het gezicht van de verzoeker zou hebben gegooid, in een niet betwiste context van een betwisting tussen haar en een derde persoon. Op basis van verschillende getuigenissen houdt de Kamer het voor vaststaand dat verzoeker naar ... toe een gebaar heeft gemaakt dat zij terecht als ongepast en beledigend mocht aanzien. Verzoeker maakt in zijn eerste verklaring helemaal geen melding van een gebaar, enkel van een uitnodiging naar de gesprekspartner van ...: “we gaan nu eten” (stuk 8a). In het beroepschrift wordt het een gebaar “met zijn rechterhand tegen de pols van zijn linkerhand” als boodschap dat ze beter weggingen (p. 5). Het valt op dat verzoeker daarmee woordelijk de verklaring overneemt die zijn vriend .. ondertussen heeft afgelegd (stuk 16a). Ter zitting wordt een breed gebaar van de linkerarm tegen de rechtersvoorarm uitgebeeld. Van diezelfde getuige ... verklaart de directrice dat hij in een telefoongesprek met haar, enerzijds zei “dat [verzoeker] niets gedaan had”, maar anderzijds “dat de vinger van ... veel hoger de lucht in ging” (stuk 17a). Verschillende getuigen verklaren dat ze verzoeker de middenvinger hebben zien opsteken (stuk 10a: ‘ongepast gebaar’, in stuk 10b gepreciseerd als “middenvinger in de richting van ...; stuk 13, stuk 14). ... gaat onmiddellijk na het incident bij collega’s haar ergernis uitspreken over het opsteken van de middenvinger waartegen ... blijkbaar niet geprotesteerd heeft (stuk 14). Een getuige die terug binnenkomt, verklaart dat haar onmiddellijk wordt gezegd dat ... zijn middenvinger heeft opgestoken naar ... (stuk 11a). Er zijn aanwijzingen dat ... vooraleer zij het bierglas gooide eerst hetzelfde gebaar met de middenvinger heeft overgenomen (stuk 8a, 14, 17a).

4.6. De bevraging bij de collega’s leerkrachten naar aanleiding van het incident op het schoolfeest brengt een stroom van negatieve ervaringen aan het licht bij meerdere collega’s van verzoeker. Het oncollegiaal gedrag waarover geklaagd wordt neemt de vorm aan van communicatie via e-mail en plakbriefjes en dan nog terechtwijzend voor kleine onoplettendheden en al of niet vermeende tekortkomingen (stuk 7b, 9c, 22, 23), manifest en straal negeren van collega’s, ook in een zeer beperkt samenzijn (stuk 7b, 23, 25), ook in het bijzijn van ouders en leerlingen (stuk 15b, 22, 26), totaal onvermogen om vroegere incidenten of conflicten te laten rusten (stuk 7b, 11b, 15b, 17a, 25, 30) en blijven excuses eisen (stuk 15b, 25), zwart wit denken: je bent voor mij of tegen mij, zijn visie is de enig juiste (stuk 22, 24), star en rigide in de samenwerking (stuk 22, 30), verbaal agressief zodat collega’s schrik hebben voor elke confrontatie (stuk 27). De lijst van conflicten die de directrice van de laatste twee jaar opsomt is lang: zeer moeizaam proces om verzoeker af te brengen van niet gepaste vormen van communicatie zoals plakbriefjes over onnozelheden, klachten over collega’s via e-mail waarbij zij hevig verzet en verwijten moet trotseren om hem te dwingen dat rechtstreeks met de betrokkenen te bespreken, schriftelijke communicatie die “veel te dreigend, vernederend of aanvallend ”

is, onevenredig veel aandacht vragend in het teammanagement, kwaad uitvallen tegen de directrice in aanwezigheid van kinderen 's anderendaags gevolgd door een denigrerende en berispende uitval naar de directrice, blijven refereren aan een 10 jaar oude afspraak om nieuwe vormen van rapporteren af te wijzen, in talrijke gesprekken zeer denigrerende houding tegenover bijna alle collega's, neiging om alles alleen te willen bepalen zowel tegenover leerlingen als collega's en directie en externe onderwijsondersteuners, kleinerende opmerkingen tegenover collega's die door de directrice zouden moeten worden terechtgewezen (stuk 17a). Gelijkaardige problemen en conflicten komen voor in de verklaring van de vorige directrice, die naar eigen zeggen zich daardoor gedwongen zag om na 4 jaar de directiefunctie neer te leggen (stuk 31).

4.7. Dat deze klachten niet door alle leerkrachten gedeeld worden belet niet dat ze reëel zijn en geloofwaardig worden naar voor gebracht. Ze komen scherp aan het licht in de verklaringen na het incident in juni 2012 maar de problemen waren bekend en besproken. Ze gaven aanleiding tot initiatieven van de opeenvolgende directies en tot een interne bemiddeling die vastloopt op een stugge houding van verzoeker (stukken 32-43). Wanneer externe deskundige begeleiders (VZW ...) worden ingeschakeld komt tot uiting dat het storend oncollegiaal gedrag van verzoeker het centrale probleem is (stukken 43-49, 52). Het besluit is dat niet een teambegeleiding nodig is, maar een begeleiding van verzoeker persoonlijk (stuk 23, 48). De conclusie dat een centraal probleem van de vastgelopen verhoudingen binnen het team ligt in de manier waarop de verzoeker met zijn negatieve attitudes de groep domineert, wordt samenvattend weergegeven door de VZW ...in het vertrouwelijke stuk 52. Naar het oordeel van de Kamer komt dit besluit ook zonder dit stuk onmiskenbaar uit het geheel van het dossier naar voor. Daarmee is niet gezegd dat niet andere leden van het team een aandeel kunnen hebben in het ontstaan en het bestendigen van de conflictsituatie, wel dat de negatieve opstelling van de verzoeker zoals die hoger werd gepreciseerd, een doorslaggevende factor is voor het vastlopen van de relaties. In deze context brengt het verweer van verzoeker dat er na de interne begeleiding en het advies van de externe begeleiding onvoldoende opvolging zou zijn geweest, weinig bij. De verzoeker kan, naar het oordeel van de Kamer, niet blijven herhalen dat hij altijd tot gesprek en overleg bereid blijft en dat in feite door zijn gedrag tegenspreken.

Begeleiding door VZW ...lijkt te hebben geleid tot een beperkte verbetering in de houding van de verzoeker (stuk 12, 49) maar niet tot een blijvende bevredigende situatie. Het incident op het schoolfeest kan worden beschouwd als een uitbarsting van een altijd aanwezig blijvende verziekte verhouding. Het misprijzende en beledigende gebaar van verzoeker kan worden beschouwd als een culminatiepunt in de negatieve en extreem zelfbetrokken opstelling van de verzoeker tegenover meerdere collega's.

4.8. De Kamer van beroep stelt vast dat de beslissing om tot een tuchtrechtelijk ontslag over te gaan gedetermineerd is door het incident op het schoolfeest. De schokkende weerslag van dit incident was mede bepaald door de totaal ongecontroleerde reactie van ... die in het gooien met een bierglas tot fysieke agressie overging. De verwerende partij verklaarde ter zitting heel duidelijk dat er geen tuchtprocedure leidend tot ontslag zou geweest zijn "zonder dat gooien met een bierglas". Anderzijds verklaarde zij ook dat de sanctie van een schorsing voor drie maanden voor ... misschien wel zwaarder zou geweest zijn was er niet dat provocerende gebaar van verzoeker geweest. Verder verwijst de Kamer naar een incident waarover de directrice verklaart: "n.a.v. een ergernis van ...

tijdens de toezichten van de fietsen- en voetgangersrijen, heb ik o.a. ... een mondelinge vermaning moeten geven, dat er in de omgeving van de school en in de school niet geroepen en getierd mag worden op elkaar” (stuk 17a). Een collega spreekt van “een kort lontje” bij ... (stuk 21). Uit de verschillende getuigenverklaringen over het incident op het schoolfeest blijkt ook dat ... verantwoordelijk was voor het creëren van een bijzonder gespannen sfeer door het aangaan van een erg opdringerige discussie met ..., vriend van verzoeker. Zie de observatie van een getuige net voor het incident: “Als dat geen vonken geeft” (stuk 13).

De Kamer overweegt dat terecht een laatste feit in een lange rij kan beoordeeld worden in het licht van een aanslepende houding. Toch wijst de Kamer er op dat in de oproepingsbrief voor het tuchtverhoor het incident op het schoolfeest het enige recente feit is dat duidelijk in tijd en ruimte is gesitueerd. Dat houdt naar het oordeel van de Kamer in dat dit centrale feit toch ook in zijn eigen context moet worden beoordeeld. Het laakbare gedrag van de verzoeker moet gezien worden niet enkel in het licht van de lange voorgeschiedenis, maar ook in de concrete context van het incident. Net zomin als de opgestoken vinger het gooien van een bierglas rechtvaardigt, verantwoordt een opdringerige discussie een opgestoken vinger. Maar de vraag kan wel gesteld worden, als er zonder vinger geen glas zou geweest zijn, of er dan zonder ongepast opdringerige discussie een opgestoken vinger zou geweest zijn. Het ten laste gelegde feit moet in zijn volledige samenhang worden beoordeeld. De Kamer ziet hierin een grond tot strafvermindering en beschouwt een schorsing tot het einde van het lopende schooljaar als een passende sanctie. De Kamer wil hopen dat deze strafvermindering de verzoeker niet zal beletten om in te zien dat een radicale bezinning zich opdringt en dat het voortzetten van zijn oncollegiale en zelfbetrokken gedrag onvermijdelijk tot het einde van zijn dienstbetrekking moet leiden. De Kamer hoopt ook dat in de school uit de beslissing en uit de motivering van de beslissing afgeleid wordt dat ongepast gedrag niet met ongepast gedrag kan beantwoord worden.

BESLISSING

Gelet op het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding, zoals het werd gewijzigd;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 22 mei 1991 omtrent de preventieve schorsing en de tucht, alsmede omtrent het ontslag van sommige tijdelijke personeelsleden in het gesubsidieerd onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding, zoals het gewijzigd werd;

Gelet op het huishoudelijk reglement van de Kamer van Beroep van het gesubsidieerd vrij onderwijs van 28 september 2011;

Na beraadslaging,

Met unanimiteit,

Artikel 1

De tuchtmaatregel van het ontslag wordt vernietigd.

Met unanimiteit,

Artikel 2

De tuchtmaatregel van de schorsing tot 30 juni 2013 wordt opgelegd.

Brussel, 13 december 2012

De Kamer van beroep is samengesteld uit:

De heer Raf VERSTEGEN, voorzitter;

Mevrouw B. PLETINCK , de heren A. JANSSENS en P. WILLE, vertegenwoordigers van de representatieve groeperingen van de inrichtende machten;

Mevrouwen H. LAVRYSEN en K. VERPOTEN, de heren M. BORREMANS en P. GREGORIUS, vertegenwoordigers van de vakorganisaties,

Mevrouw Karen DE BLEECKERE, secretaris.

Om de pariteit onder de geledingen te herstellen neemt, na loting, de heer M. Borremans niet deel aan de stemming.

Opgemaakt in drie originele exemplaren, waar van één voor elke partij en een voor het dossier van de Kamer.

De secretaris,
Karen DE BLEECKERE

De voorzitter,
Raf VERSTEGEN